

'ROOD'

Auteur: Jan De Kinder
Spel: Stefaan Degand, Jan De Kinder, Agnes Bekx, Davy Wellens, Hilde Eykens, Rita Scheyltjens, Tom Bernaerts, Dirk Van Bladel, Ellen Damen, Rita Goossens, Carina Geerts, Naqib Yaqoobi, Char Lee en Roxanne Mees
Muziek: Kris Auwers
Licht: Ali – Al Atar
Kostuums: Kristel Van Wuytswinckel en Lie Van Roeyen
Regie: Stefan Perceval
Productie: HETGEVOLG

ROOD

(familievoorstelling voor iedereen vanaf 10 jaar)

Internationaal bejubeld jeugdauteur **Jan De Kinder** werkt samen met topacteur **Stefaan Degand** en regisseur **Stefan Perceval** aan een organisch verhaal over pesten.

Jan De Kinder koos voor de invalshoek van de 'meeloper' in dit geval een naamloze ik, die min of meer ongewild en onschuldig de aanzet geeft voor het pesten. In de theatrale vertaling van deze internationale bestseller gaan de makers opzoek naar hoe mensen in de schoenen kunnen staan van een getuige van een soort wreedheid die vast vaker op plaatsen voorkomen dan volwassenen zich willen inbeelden.

Dit maakt dit tot een subtiel verhaal, waar veel over te bespreken valt en dus is ROOD een waardevolle bijdrage aan het debat over pesten, aan het debat over de verantwoordelijkheid van elke betrokken partij en over het hoe pesten te stoppen is.

Auteur: Jan De Kinder

Spel: Stefaan Degand, Jan De Kinder, Agnes Bekx, Davy Wellens, Hilde Eykens, Rita Scheyltjens, Tom Bernaerts, Dirk Van Bladel, Ellen Damen, Rita Goossens, Carina Geerts, Naqib Yaqoobi, Char Lee en Roxanne Mees

Muziek: Kris Auwers

Licht: Ali – Al Atar

Kostuums: Kristel Van Wuytswinckel en Lie Van Roeyen

Regie: Stefan Perceval

Productie: HETGEVOLG

Over theaterwerkplaats HETGEVOLG en zijn 'Dunne Vellekes'

Theaterwerkplaats HETGEVOLG

HETGEVOLG is een theaterwerkplaats in de Kempen.

Vanuit het rotsvaste geloof dat in iedere mens een kunstenaar huist en in iedere kunstenaar een mens, gooit HETGEVOLG zijn zaal wijd open voor iedereen die de kracht wil ervaren van het theater.

En daarom ook investeert HETGEVOLG in kunstenaars, in hun persoon en hun werk.

Via een nieuwe instroom van makers en spelers zet HETGEVOLG nieuwe lijnen uit in het theaterlandschap.

De motor: creativiteit en verbeelding.

De brandstof: het maatschappelijk engagement om het kunstenaarschap te delen en het te verrijken met andere kunstenaars en om samen met een publiek de kracht van de kunsten te ontdekken.

De weg: iedereen heeft een verhaal.

HETGEVOLG zet in op:

- ontwikkeling
- eigen producties
- participatieprojecten

HETGEVOLG heeft een groot hart voor mensen die buiten het reguliere maatschappelijke circuit vallen: anderstalige nieuwkomers, jonge vluchtelingen, mensen in armoede ...

Met hen zetten wij graag projecten, onze hartenprojecten, op en geven op die manier 'de ander' een gezicht met een verhaal. Een verhaal waarin iedereen zich herkent. Waardoor 'de ander' plots dichtbij is. De kracht van het theater zorgt ervoor dat zij opnieuw de kracht in zichzelf ontdekken en opnieuw de moed vinden om bij het dagelijkse leven aan te knopen.

Sommige 'hartenspelers' stromen door naar onze producties. Zo ook in de voorstelling 'ROOD'.

HETGEVOLG heeft in de Kempen een unieke positie en vervult een voortrekkersrol door de kracht van iedere mens, elke bewoner, buur, passant ... als uitgangspunt te nemen.

De hartenspelers van HETGEVOLG: De Dunne Vellekes

Deze groep is ontstaan uit een samenwerking van HETGEVOLG en t'ANTWOORD (centrum voor eenzaamheid- en armoedebestrijding in Turnhout). Stefan Perceval, directeur van theaterwerkplaats HETGEVOLG, vroeg ongeveer 5 jaar geleden wie er graag theater wilde komen spelen in HETGEVOLG.

Een groep mensen die nooit naar theater gaan vragen of ze theater willen spelen lijkt een onmogelijke uitdaging. Het rode pluche van het theater, de pracht en praal van het podium leek niet bedoeld voor Hilde. Niet als publiek, want wat zou zij er van begrijpen. Ze was niet echt geïnteresseerd in toneel, als ze toch een ergens ging kijken, applaudisseerde ze nooit.

Sinds ze zelf gespeeld heeft, komt ze vaker kijken en applaudisseert dan het uitbundigste van allemaal: "Want applaus is nodig, dat is toch waar je het voor doet als je op het toneel staat? Niet de bloemen."

Op het toneel staan als actrice leek helemaal niet de bedoeling, met haar struise verschijning, haar lichamelijke handicap en haar slechte tanden. Daar zou toch niemand naar komen kijken?

Toen ze 5 jaar geleden de oproep voor Dun Velleke zag hangen, dacht ze: "Je weet niet waar je aan begint, wat kun je in vredesnaam met ons doen?"

Voor een voorstelling is verder lef nodig en bravoure. Onnodige ballast wordt al snel overboord gegooid, zoals verlegenheid, onzekerheid, jezelf niet serieus nemen. Soms worden de spelers door Stefan uitgedaagd hun grenzen op te zoeken, in hun mate van expressie of door hen iets te laten spelen waar ze zich inhoudelijk ongemakkelijk bij voelen.

Het fysieke opzoeken van grenzen en het uitdagen van het gepaste gedrag (tussen mannen en vrouwen) is een element dat Stefan bij uitstek definieert als theatermaker in deze projecten. Hij duwt zijn spelers richting hun grenzen en verleidt hen dan om er stapje-voor-stapje overheen te gaan. Zoals Hilde uit Dun Velleke zegt: "Hij daagt je uit en sleept je er dan doorheen".

DUN VELLEKE is een project van HETGEVOLG.

De groep heeft de naam van de eerste productie overgenomen: DUN VELLEKE.

De spelers waren al in vele producties van HETGEVOLG te zien.

Voor professionele acteurs is spelen en repeteren met kwetsbare mensen een heel nieuw gegeven. Hoe Stefaan Degand dit ervaren heeft, kunt u achter in deze lesmap lezen in een interview met Stefaan.

www.hetgevolg.be

www.hetgevolg.be/hartenprojecten/

1. 'ROOD, of waarom pesten niet grappig is'

(deze opdracht kan je voor of na het zien van de voorstelling doen)

1a. klasgesprek over pesten

Bekijk de trailer:

<https://www.youtube.com/watch?v=AhPi-BzeMcM&t=61s>

- Wat zag je? Wat viel je op?
- Wat vind je daarvan? Waarom?
- Waar denk je dat de voorstelling over gaat? Waarom denk je dat?

De voorstelling ROOD is gebaseerd op het boek 'Rood, of waarom pesten niet grappig is' van Jan De Kinder.

Het bijzondere van dit boek en van de voorstelling is dat de focus niet ligt op het pesten, maar op de omstanders, de toeschouwers. Uiteindelijk zijn er altijd meer mensen die toekijken dan slachtoffer zijn. De toeschouwer motiveren om iets te ondernemen om het pesten te stoppen is heel belangrijk om pesten tegen te gaan.

Jan De Kinder, de auteur van het boek speelt zelf de hoofdrol in het stuk.

In de trailer zegt hij dit:

“Maar mijn lichaam wil niet. Het voelt alsof mijn lichaam van iemand anders is. Mijn lichaam is niet van mij. Als ik alleen ben, is het terug van mij. Als niemand kijkt, ben ik wie ik ben.”

- Wat denk je dat dat betekent? Waarom denk je dat?
- Zegt hij dat omdat hij gelukkig is? Of zegt hij dat omdat hij er niet graag is?
- Waar denk je dat hij niet graag is? (op school, thuis, op de voetbal, andere hobbyclub, enz..)

De tekst gaat over het gevoel iets te willen doen, te vechten of te verdwijnen, om het pesten niet mee te moeten maken, maar je lichaam wilt niet bewegen.

- Vraag de leerlingen of ze zelf al eens een situatie hebben meegemaakt waarin ze liever niet waren?
(Bijvoorbeeld als je ouders boos op je zijn, je moet vertellen dat je iets verkeerd hebt gedaan, enz.)

De voorstelling gaat over pesten, over iedereen die met pesten te maken krijgt op school. Bespreek deze vragen met de leerlingen:

- wat is pesten eigenlijk?
- Is dat voor iedereen hetzelfde?
- Zo ja, waar ligt de grens?
- Zo nee, hoe geef je dan je eigen grens aan?
- Heb je het wel eens zien gebeuren? Zo ja, wat deed je toen?
- Ben je wel eens gepest geweest? Zo ja, wat deed je toen?
- Wat doe je als je gepest wordt?
- Wat doe je als je het ziet gebeuren?
- Durf je iets te doen? Of ben je bang zelf ook gepest te worden?
- Zeg je het tegen de leerkracht?
- Wat denk je dat een leerkracht er aan zou kan doen?

Leg het anti-pestbeleid van de school uit aan de leerlingen. Zorg dat ze weten waar ze terecht kunnen in de school en wat er dan aan actie wordt ondernomen. Benadruk dat als leerlingen iemand gepest zien worden, dat het belangrijk is dat ze het komen vertellen. Dat is niet klikken, dat is helpen om pesten te doen stoppen.

1b. Opdracht: Wat denkt wie wanneer?

Achter in deze lesmap vindt u twee scans van het boek 'Rood' van Jan De Kinder. De tekst uit het boek is weg gehaald. Print de scans uit en laat de leerlingen tekstballonnetjes maken bij een personage op de tekening. Ze mogen zelf kiezen bij wie ze een tekstballonnetje maken (mag ook bij meerdere figuren zijn). Vraag de leerlingen om in die tekstballonnetjes te schrijven wat hij of zij zou kunnen denken of zeggen op dat moment.

Bespreek er een aantal en hang ze op in de klas. Je mag ook altijd het resultaat sturen, marit@hetgevolg.be wij zijn altijd nieuwsgierig!

Op deze site vind je fijne, concrete tips om pesten bespreekbaar te maken en aan te pakken op school:

- https://awel.be/themas/de-anderen-en-ik#_cyber_pesten (specifiek over pesten)
- <https://www.klasse.be/reeks/pesten/> (tips en tricks tegen pesten)
- <https://www.kieskleurtegenpesten.be/pesten/school> (site met tips en tricks en stappenplan tegen pesten)
- www.awel.be (een fijne site voor jongeren. Ze vinden er meer info en ze kunnen hun hart luchten.)

Beeld uit 'Rood, of waarom pesten niet grappig is' © Jan De Kinder

2. Wie zijn al die mensen op het podium?

(Deze opdracht doe je het best na het zien van de voorstelling)

In de voorstelling spelen niet alleen de auteur van het boek (Jan De Kinder) en de acteur Stefaan Degand, maar ook de hartenspelers van HETGEVOLG. De hartenspelers zijn geen geschoolde acteurs, maar gewone mensen. Stefan Perceval, de regisseur van ROOD, vindt het belangrijk om ook gewone mensen mee op het podium te zetten. Omdat theater van en voor iedereen is.

Spijtig genoeg heeft iedereen wel eens te maken gehad met pesten. De hartenspelers vertellen vanuit zichzelf en over hun eigen ervaringen. Stefan vindt het belangrijk dat deze verhalen in de voorstelling te horen en te zien zijn.

Echte mensen op het podium.

- Hoe vond je dat?
- Waarom zou dat zijn?
- Toen je ze zag; moest je toen aan iemand denken? Aan wie? En waarom? Vertel?
- Wie zijn ze?
- Vindt Jan (de tekenaar) die mensen leuk?
- Vindt de indiaan de mensen leuk?
- Wat doen ze?
- Doen ze iets verkeerd?
- Doen ze iets verkeerd door iets niet te doen?
- Wat zouden ze dan moeten doen?

2a Opdracht: Jezelf als superheld.

Om verhalen te vertellen over jezelf, heb je moed nodig. Iedereen weet vast wel hoe spannend het is om een spreekbeurt voor de klas te houden. Laat staan als je iets over jezelf vertelt voor een groep mensen.

De hartenspelers vertellen over zichzelf en over hun ervaringen in het pesten. Zo hopen ze gepesten en pesters en iedereen die het ziet gebeuren te helpen.

Op deze manier worden ze hun eigen 'held'. Geen superheld met cape, maar een held die iedereen kan worden. Ze overwinnen zelf hun angst op het podium om als helden dit verhaal aan jullie te vertellen.

- Welke held zou jij zijn?
- Bedenk eens waar jij goed in bent. Dat kan en mag van alles zijn. (Ook dingen die misschien niet meteen door anderen als goed worden gezien. Je kan bijvoorbeeld goed zijn in heel luid meezingen, skaten, zomaar wat niksen, zonnen, gamen, paardrijden, zwemmen, rennen, lief zijn, tafel dekken, troosten, enz... Alles mag!)
- Als je iets hebt bedacht, verzin je er een superheld bij.
- Die superheld ben je helemaal zelf, maar dan waar je super in bent.
- Verzin ook een naam voor de superheld die je bent: miss meezing of skatestar, game-helper, tafeldekkampioen, ultimate relaxer, enz...
- Teken je superheld en schrijf de naam erboven.

3. De indiaan, de schaduw.

(Deze opdracht doe je het best na het zien van de voorstelling)

Jan praat. Over hoe hij zich voelt. Over hoe eenzaam hij is tussen alle anderen. De Indiaan spreekt niet. De Indiaan is de schaduw van Jan. In de voorstelling zegt Jan over de Indiaan:

“Dit is mijn schaduw.

Mijn schaduw is moedig.

Mijn schaduw gaat elke dag naar school.

Mijn schaduw gaat ons huis uit, de straat in, de hoek om tot bij het rood licht.

Mijn schaduw kent de deuren die open zwaaien en wie er mee loopt.

Mijn schaduw voelt wie er aan zijn jas trekt.

Mijn schaduw ruikt wiens kauwgum er in zijn haar hangt.

Mijn schaduw is slim. Slimmer dan de rest. Hij heeft geen woorden nodig.”

De stille indiaan: wat vond je van hem? Waarom?

Waarom is hij slimmer dan de rest?

Is hij wel zo stoer?

Waarom is het eigenlijk een indiaan?

(voor deze vragen zijn geen juiste of onjuiste antwoorden. Het belangrijkste is dat de leerlingen er over na denken en dat ze hun ideeën uitspreken. Het ‘waarom’ van wat ze denken is belangrijk. Vraag de leerlingen om hun antwoord te motiveren.

Een mogelijk antwoord: door een indiaan als schaduw te hebben, voelt Jan zich gesterkt. Hij staat hem bij en ziet alles wat er gebeurt. Een zwijgende getuige. De Zwijgende indiaan kan ook de zwijgende menigte vertegenwoordigen die toe kijkt. Stil, omdat hij zijn eigen kracht niet kent. Want als toeschouwer kun je wel degelijk een verschil maken.)

3a. Opdracht: Wie of wat zou jij als schaduw willen hebben?

- Teken jouw schaduw.
- Teken de schaduw zoals jij je schaduw zou willen: als een dier, een superheld, groot, klein, vliegend, blij, sterk, donker, licht, precies zoals jezelf, enz..

4. Een hartenkistje

(Deze opdracht doe je het best na het zien van de voorstelling)

De Indiaan is stil in de voorstelling. Tot op het einde. Dan spreekt hij. Na alles wat hij heeft meegemaakt en heeft gezien bij de anderen. En dit is een deel van wat hij zegt:

“Als kind gaf me mijn moeder me het advies om mijn hart onder mijn bed te stoppen zodat niemand het kon kwetsen. Zelf was mijn moeder heel veel gekwetst. Onder uw bed is geen goeie plek voor een hart, onder uw bed ligt stof en vergeten puzzelstukjes. Ik nam mijn hart stiekem mee onder mijne jas en liet het aan niemand zien. Iedereen vroeg waarom ik zo stil was maar ik bleef zwijgen. Stel u voor dat ik had verteld dat mijn hart onder mijne jas zat? Ze zouden het kunnen kwetsen.

Ze stampten me onderuit en ik hield mijn hart stevig vast. Mijn moeder zei, “laat u niet doen.” Maar wie was U? Ik wist niet wie ik was. Ik had geen stem, ik had geen woorden, ik kon niet tekenen, ik kon niet dansen. Ik had een geheim. Ik hield mijn hart vast. Mijn dromen waren beschaamd om wie ik was. Mijn dromen verontschuldigen zich omdat ze dat dromen waar ik bang voor was. Ik gaf mijn dromen namen; “onnozel”, “stom”, “achterlijk”, “onmogelijk”. Later ging ik niks worden, niks zijn.

Ik was niks en dat zou altijd zo blijven. Veel denken dat ze niks zijn. Niks dan wat huid en benen en ze snijden zichzelf om dat wat ze zijn te vergeten. Omdat mensen zeggen dat de wereld groot en kwaad is. Maar dat is niet zo. Ge kunt de wereld zelf vorm geven. Den dag dat ge ontdekt dat ge met de scherven van uw hart ne schone spiegel kunt maken. Dat ge in die spiegel kunt kijken en met de wereld lachen. Ik heb recht in die spiegel gekeken en gezien da’k veel meer waard was dan wat de wereld ooit kan vast pakken. Ik kan misschien niet tekenen maar ik geef mijn hart aan deze wereld en dat is veel beter dat het te verstoppen tussen de legoblokken. Ik geef mijn hart weg en natuurlijk word het soms gekwetst. Stel u voor dat het altijd bij de juiste persoon zou terecht komen dat maakt het leven heel saai. Geef uw hart weg. Geef het weg. En ge zijt ni langer die gast die dacht dat hij nooit verliefd zou kunnen worden. ...”

Lees het stukje tekst met de klas en vraag kort wat zij van deze tekst denken.

Waar gaat het over?

Waarom denk je dat?

Waarom zegt de Indiaan dat?

Wat vind je daarvan?

De Indiaan houdt hier een pleidooi tegen angst en om te leven met een open hart.

Als je je hart bang vast houdt en verstopt, dan kan er niets mee gebeuren, maar dan kan er ook niet iets fantastisch mee gebeuren.

De indiaan vindt het beter om het risico te nemen dat je soms ‘hartenzeer’ hebt en je hart te tonen, dan het te verstoppen. Alleen zo kan je ooit verliefd worden of iemand op jou verliefd worden.

Ook dacht hij eerst dat zijn dromen niks waard waren. Dat die dromen toch nooit zouden uitkomen. Bijvoorbeeld omdat andere mensen zeggen dat het toch niet zal lukken.

De Indiaan is het daar niet mee eens. Hij vindt dat je dromen mag durven uitspreken. Als je vanuit je hart en vanuit je dromen spreekt, ontdek je pas echt hoe geweldig je zelf bent en dat je het waard bent.

3a. Opdracht: Maak je eigen hartenkistje.

Je hebt nodig:

- een lege schoenendoos (of een ander kartonnen doosje)
- van alles om te versieren
- schaar, lijm, kleurpotloden, stiften, verf, enz.

Versier de schoenendoos zoals jij het graag hebt. Teken er fijne dingen op; kleuren en strepen, tekeningen van mensen of dieren die je graag ziet, beelden van je favoriete voetballers, enz. Alles mag; zolang jij het maar de best versierde schoenendoos ooit vindt.

Is je 'hartenkistje' af?

Schrijf op drie losse blaadjes drie aparte complimenten die je ooit gekregen hebt. Stop ze in de doos. Schrijf op nog een blaadje wat je leuk vindt aan jezelf en stop dat er ook in. Schrijf je dromen en wensen op, stop het er in.

Je kunt de doos rechtop en open zetten in je kamer, of je kunt ze dicht doen en wegsteken. Vul de doos aan met alles dat waarde voor je heeft.

Met dit hartenkistje geef je jouw dromen een positieve thuis. Je dromen zijn er veilig en zullen zo hopelijk uitkomen. Een hartenkistje om jezelf eraan te herinneren hoe bijzonder en hoeveel je waard bent.

5. Complimenten geven

(Deze opdracht kan je voor of na het zien van de voorstelling doen)

Om pesten te stoppen is het belangrijk om respect te hebben voor elkaar en elkaar naar waarde te schatten.

Hoe probeer je iedereen een compliment te geven?

Dat doe je als volgt:

- Maak klassikaal samen met de leerlingen een lijst op het bord met alle positieve eigenschappen die iemand kan hebben. Maak die lijst zo uitgebreid mogelijk.
- Geef iedereen een blanco blad papier.
- Iedereen schrijft zijn eigen naam midden op het blad.
- Iedereen geeft het blad met zijn/haar naam op aan zijn/haar buurman/buurvrouw.
- De buurman/buurvrouw schrijft een positieve eigenschap van die persoon op het blad met zijn naam. Probeer goed na te denken. Zet niet zo maar 'aardig' maar probeer specifiek te zijn.
- Geef het blad weer door.
- Herhaal dit tot iedereen op elk blad iets heeft geschreven (let op! Dit mogen enkel positieve eigenschappen zijn. Het geeft niet als sommige eigenschappen meerdere keren op iemands blad staan).
- Uiteindelijk krijgt iedereen zijn eigen blad terug.
- Bespreek kort hoe het is om dit blad te lezen.

De leerlingen kunnen hun blad in hun 'hartenkistje' steken (opdracht 3 in deze lesmap).

Heb je vragen of opmerkingen
bij deze lesmap of de voorstelling?
Of hebben de leerlingen mooie dingen
gemaakt of gezegd die je met ons wilt delen?
We horen het graag!
contacteer marit@hetgevolg.be

Maak een tekstballonnetje bij één of meerdere figuren met wat hij/zij denkt of zegt.

Maak een tekstballonnetje bij één of meerdere figuren met wat hij/zij denkt of zegt.

Interview met Stefaan Degand

Hoop in het verderf

“

Als het over kwetsbare mensen gaat, heb ik ook mijn eigen verhaal, dus op zich verschilt dat niet.

Stefaan Degand is een grote naam in het Vlaamse acteuurlandschap. Denk aan onder meer Rundskop, Allez Eddy!, Quiz me Quick, De Ronde, Eigen Kweek en aan onnoemelijk vele theatergezelschappen zoals Theater Antigone, Het Toneelhuis, LOD Muziektheater, KVS, Compagnie Marius, Walpurgis enzovoort enzovoort.

Toen HETGEVOLG hem vroeg om samen met de Dunne Vellekes, mensen in armoede, een theaterstuk te maken rond pesten¹, twijfelde hij geen moment.

“Natuurlijk niet! Voor mij was die manier van werken volledig nieuw. Stefan is een warme vriend, dus toen hij me dat vroeg, wist ik: niet twijfelen.”

Hun schaduw

“Ik kende niemand van die groep mensen, maar ik had mij voorgenomen om een van hen te worden. Ik wou helemaal geen stuk maken waarbij ik heelder lappen tekst ging zeggen en zij de figuranten waren of zo van die onzin. Ik wou me in de schaduw van hen opstellen en samen met hen een stuk maken in functie van het verhaal.”

Eigen verhaal

“Ja, het is anders repeteren met kwetsbare mensen. Als doorsneeacteurs op een maandag aan de repetitie beginnen, vragen ze elkaar: “Hoe was ‘t weekend?” en dan krijg je een kort of een minder kort antwoord. Hier was dat volledig anders. Je krijgt een hele roman

¹ Rood, of waarom pesten niet grappig is. Het succesvolle kinderboek van Jan De Kinder, wereldwijd vertaald in 16 talen.

met veel wendingen. Een verhaal dat niet enkel over ‘t weekend gaat, maar vanaf de dag dat ze geboren zijn tot vandaag. En zo krijg je het ene verhaal na het andere. Dat komt heftig binnen, dat kan ik je wel zeggen. Ik was na iedere repetitie stikkapot.

Anderzijds zijn die verhalen ook nodig voor het stuk. Er komen mooie zinnen uit en interessante spel-mogelijkheden.

Als het over kwetsbare mensen gaat, heb ik ook mijn eigen verhaal, dus op zich verschilt dat niet. Ik vertelde daar soms over, soms niet. Soms had ik geen goesting en kon ik dat daar ook zeggen. Zoals ik soms geen goesting had om naar hun verhaal te blijven luisteren.”

Uitdagen

“Ik heb mij eigenlijk enorm goed geamuseerd. In het begin zat ik wat in de zaal om alles te observeren, want ze hadden al een tijdje met Stefan gewerkt rond het thema pesten. En dan ben ik beginnen meedoen.

Ze staan kwetsbaar in het leven en ze pakken die kwetsbaarheid mee op de scène. Dat is niet alleen heel interessant voor het stuk, maar het is vooral de verdienste van Stefan om er zo mee om te gaan. Het is geen evidentie zoals met professionele acteurs. De concentratieboog is korter, de tekstkennis is smaller, maar toch voel je dat er vanuit hun beperking, namelijk hun leven, voor hen een bepaalde vrijheid wordt gecreëerd op de scène. Dat wordt hen door Stefan op een plateau aangereikt en sommigen maken daar gretig gebruik van. Dat is mooi om te zien.

“

Dan zijn de mensen op hun best: als ze in het hier en nu spelen.

En ik heb ze ook een beetje uitgedaagd. Want dat is toch zo interessant: dat er iets gebeurt op de scène waarop ze niet zijn voorbereid. Dan zijn de mensen op hun best: als ze in het hier en nu spelen. De voorstellingen waren dan ook telkens een beetje anders. Natuurlijk is er een bepaalde structuur in het stuk, maar daarbinnen kan van alles gebeuren. Zo komen er cadeaus uit de lucht vallen die ze niet hadden voorzien. Heerlijk.”

Au sérieux nemen

“Stefan pakt dat heel direct aan, zonder omwegen en niet betuttelend. Niet vanuit een ocharme-die-mensen-positie. En of je nu kwetsbaar bent of niet, arm of rijk, dik of dun, of je nu stinkt of niet stinkt: dat is allemaal bijzaak. Hoofdzaak is: we gaan samen een stuk maken. En daarin worden ze au sérieux genomen en dat vind ik heel belangrijk. Hij behandelt ze niet kinderachtig én hij is ook streng.

Stefan heeft ook een razend goede humor waardoor mensen veel van hem pikken. Met humor komt ge ver hé, want dat relativeert de situatie waar ge inzit. Ook bij hen.

Het is ongelooflijk hoe veel hij kan doen bewegen bij de mensen, hoe veel hij naar boven kan laten komen.”

Sociaal-artistieke acteur?

“Ik had helemaal niet de neiging om anders te gaan spelen omdat de Dunne Vellekes geen professionele acteurs zijn. Tuurlijk niet! Het maakt toch niet uit wie met wie speelt? Het enige wat van tel is, is een goed stuk. Denken vanuit een stuk, vanuit de inhoud, van wat interessant zou kunnen zijn en niet vanuit ‘zie mij hier nu eens floreren’.

Zo kwam ik er met Stefan al vlug achter: “Het zou goed zijn als ik geen knijt zeg.”

Dat vond ik op zich al geestig. Dat mensen naar de Dunne Vellekes en Stefaan Degand komen kijken en dat dienen Degand geen knijt zegt. En verkleed is in een indiaan. Hahaha.

Dat het de Dunne Vellekes zijn die spreken. En Jan, want het is ook zijn verhaal. Dat klopt ook helemaal.

Je hoort het: ik ben heel enthousiast over de voorstelling.”

Shizzel whizzel

“Wat ik al wist, maar wat ik bij die mensen ook gezien heb, is dat het spel eigenlijk het grootste genoegzame middel is om al uw shizzel whizzel efkes te vergeten. Of om dat om te zetten naar het theater. En dat is wat Stefan hen laat doen. En hij doet het op een goede manier. Niet op een foute, therapeutische, grillige, onnozele manier. Hij doet het heel speels. Hij is zelf een speler, een speler onder de mensen en dat zie je ook aan hem. Een speler pur sang en zo benadert hij iedereen. Ik voelde mij op en top acteur, ik voelde mij absoluut geen helper voor die mensen, daar had ik ook totaal geen zin in. Ik kan hun problemen echt niet oplossen.

Maar ik zag wel dat de theatervorm die HETGEVOLG gebruikt wel een hele goede manier is om die mensen een zekere kracht te geven. Dat ze voelen dat er nog hoop is in het verderf waarvan ze denken dat ze daarin leven.”

“

Of je nu kwetsbaar bent of niet, arm of rijk, dik of dun, of je nu stinkt of niet stinkt: dat is allemaal bijzaak. Hoofdzaak is: we gaan samen een stuk maken.

Interview door Annemie Morbee, De Formulering

Foto's © Kris Dewitte